

2017-179

Archeologienota

Gits Stationsstraat 86

Programma van Maatregelen

Bert ACKE en Maarten BRACKE

26-10-2017

1. Gemotiveerd advies

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een aanvraag voor een verkavelingsvergunning te Gits Stationsstraat 86 (provincie West-Vlaanderen), waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen 3000m² of meer bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

Het plangebied, 3498,4m² groot, bestaat in het westen en centraal uit een weiland. Het oostelijke deel sluit aan bij een bestaand hoevecomplex net ten oosten van het plangebied, hier is een oostwest georiënteerde schuur aanwezig. Aan de straatzijde is op de het oostelijke deel een boom naast de toegang tot de hoeve aanwezig. Vooraan de schuur is een oppervlakkige verharding in kiezels aanwezig.

Het uitgevoerde bureauonderzoek is volledig waarbij de relevante en beschikbare bronnen teruggevonden werden en geraadpleegd. Het terrein was minstens vanaf 1777 tot 1921 in gebruik als landbouwgrond. In dat jaar werd op het oostelijke deel een schuur opgericht, horend bij het hoevecomplex ten oosten van de site dat hier sinds midden 18de eeuw aanwezig was. De ruimte tussen de schuur en de Stationsstraat werd oppervlakkig verhard. Het overige deel van het plangebied bleef steeds onbebouwd en in gebruik als landbouwgrond. Er hebben geen gekende grootschalige verstoringen plaatsgevonden op het terrein. Hoe de site er uitzag voor 1777 is niet gekend. Gits is archeologisch ongekend. Volgens de CAI heeft er op heden 1 proefsleuvenonderzoek plaatsgevonden in ruime omgeving van het plangebied, op een voormalige site met walgracht nabij de dorpskern. Dit onderzoek leverde enkele vol- en laatmiddeleeuwse kuilen op, de vulling van de walgracht kon gedateerd worden in de 14de-15de eeuw. Alle andere aanduidingen op de CAI betreffen laatmiddeleeuwse sites met walgracht, geïdentificeerd via cartografie, en de locatie van de Slag bij Hooglede in 1794. Het ontbreken van archeologische gegevens in deze regio heeft waarschijnlijk vooral te maken heeft met het ontbreken van archeologisch onderzoek, eerder dan dat dit de reële situatie weergeeft. Er is geen reden waarom Gits, en dan vooral de heuvelrug in het zuiden die landschappelijk en bodemkundige een zeer gunstige ligging heeft, niet gefrequentereerd zou zijn in de prehistorie en in de Romeinse periode. Er zijn vele archeologische sites gekend in de ruime regio rond Roeselare, uit diverse periodes, het lijkt onwaarschijnlijk dat de gronden rond Gits geen menselijke aanwezigheid kende. Het plangebied is gelegen op de overgang van de lagere gronden in het noorden naar de hogere heuvelrug in het zuiden en het oosten. Er worden diverse bodemsoorten aangeduid op de al bij al kleine oppervlakte van het plangebied. Algemeen bestaat de bodem uit matig natte tot natte lichte zandleemgronden, een deel heeft een colluviale oorsprong. Er zijn geen archeologische gegevens gekend voor de ruime regio, maar de kans dat deze eerder natte gronden heel aantrekkelijk waren voor bewoning is eerder klein; daarvoor zijn er betere locaties te vinden zoals op de hogere gronden ten zuiden en zuidoosten. Op basis van deze gegevens kan het archeologisch potentieel van het plangebied als eerder laag ingeschat worden.

Op het plangebied wordt een verkaveling van 4 loten ingepland, telkens open bebouwingen. Er wordt geen interne wegenis aangelegd, alle percelen hebben ontsluiting naar de Stationsstraat. Er hebben geen gekende grootschalige verstoringen plaatsgevonden, al kan het optrekken van een schuur in 1921 een beperkte invloed gehad hebben op een eventueel aanwezig archeologisch niveau.

Voorafgaand de werken wordt de aanwezige schuur afgebroken en een boom gerooid. Het bouwrijp maken van de loten, het aanleggen van nutsleidingen en wegenis, het optrekken van de woningen en het inrichten van de tuinzones zal voor een aanzienlijke bodemverstoring zorgen. Hierbij kan er vanuit gegaan worden dat het volledige terrein bedreigd is door de werken.

Op basis van het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site niet aangetoond worden. Het archeologisch potentieel wordt echter eerder laag ingeschat. Als deze lage verwachting ten opzichte van de eerder kleine oppervlakte van het plangebied wordt geplaatst, dan lijkt er op het terrein weinig kenniswinst te rapen. De (lage) archeologische verwachting betreft voornamelijk landelijke bewoning of begraving uit het verleden, die het best kan geëvalueerd worden binnen een breed ruimtelijk kader aangezien dergelijke sites zich meestal over grotere gebieden uitstrekken. Op zo'n beperkte oppervlakte kan men steeds maar een beperkt deel van een site aansnijden: een deel van een erf, een deel van een activiteitenzone, een deel van een begraafplaats, en het zal bovendien niet makkelijk zijn om de functie van een eventuele site te herkennen op zo'n beperkte ruimte. Daarnaast zullen diverse vragen naar bvb. begrenzing van de site, interne organisatie, evolutie, niet kunnen beantwoord worden. Een onderzoek zou dus meer vragen oproepen dan beantwoorden. Ook zijn er geen uitbreidingsmogelijkheden in de toekomst aan deze verkaveling, het terrein is aan alle zijden ingesloten tussen bebouwing waar het archeologisch bodemarchief reeds is vernield. Dit is een bijkomende beperking om een eventuele archeologische site ooit in een breder ruimtelijk perspectief te kunnen evalueren. Hoewel de regio archeologisch slecht gekend is en het terrein een eerder lage archeologische verwachting heeft, is het natuurlijk niet onmogelijk dat er sporen uit de metaaltijden, de Romeinse periode of de middeleeuwen aanwezig zijn op het plangebied. Het louter aantreffen van deze sporen zou echter geen echte kenniswinst betekenen, omdat het binnen de lijn van de verwachtingen zou liggen gezien de vele sites die gekend zijn in de ruime omgeving van Roeselare. Echte kenniswinst kan pas bekomen worden indien men de aanwezige sporen in een ruimer kader kan plaatsen, zowel op siteniveau als op mogelijkheid tot latere uitbreiding, en dat kan niet op deze locatie. Dit in acht genomen, zou de kosten-baten analyse van een verder vooronderzoek negatief uitdraaien.

Om die reden wordt er, ondanks het eventuele (beperkte) archeologische potentieel, geen verder onderzoek geadviseerd. Er dient dus geen programma van maatregelen voor verder archeologisch onderzoek opgesteld te worden. Wel wordt gewezen op de wettelijke verplichting om bij aantreffen van archeologisch sporen/vondsten tijdens werken, dit te melden aan Onroerend Erfgoed¹.

---

¹ Zie artikel 5.1.4. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 5.1. van het Onroerenderfgoedbesluit.